

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Danske Kæmpeviser til Skole-Brug udvalgte og tillæmpede af Nik. Fred. Sev. Grundtvig

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Danske Kæmpeviser til Skole-Brug udvalgte og tillæmpede af Nik. Fred. Sev. Grundtvig", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. VI. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1847_896A-txt-shoot-idm426.pdf (tilgået 20. juni 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Forord.

“Forord ypper ingen Trætte” men stræber netop at forebygge den, og saaledes siger jeg med Forord, at jeg har *ændret* de Kæmpeviser i Ordføining, Stavelsemaal og tit i Længde, som jeg har samlet til *Skolebrug*, uden derved paa nogen Maade at ville nægte, enten at til *andet* Brug er det bedst at have Kæmpeviserne i den *ældste* Skikkelse, de forefindes, eller at det immer er en mislig Sag baade med *Valget* og med *Læmpningen*, da derved let de bedste Viser kan gaae i Løbet og de bedste Ordtag gaae i Lyset. Endelig vil jeg tilføie, at naar den kommer for Lyset, den *fuldstændige, ordrette* Udgave af vore Kæmpeviser, som “*Selskabet til den Danske Literaturs Fremme*” med Føie og med Flid forbereder, da kan der baade træffes et bedre Valg og holdes bedre Takt; men det er i mine Øine baade en stor Skam og en ubodelig Skade, at vor opvoxende Ungdom selv i *Skolen* er forblevet saa ubekiendt med vor Skat af gamle *Folkeviser*, at den kunde blive graa, uden engang at vide, der var saadant Noget til. Saasnart derfor Hr. *Professor Maribo* venligst lod mig vide, det var hans fulde Agt at *indføre* et Udvalg af *Kæmpeviserne* i sin *Skole*, naar jeg vilde hjælpe ham til et Saadant, da fandt jeg, der var intet Øieblik at spille, og skiøndt vi, efter god gammel Regning, skylder Ungdommen “hundrede” gamle Viser, som blev mig formeget, saa satte jeg mig dog hastig ned og skrev “halvfjerdsindstyve,” i den fulde og faste Overbeviisning, at med den Kiærlighed og det Kiendskab, jeg har til Kæmpevisen og til Ungdommen, og med det Øre, jeg har for Modersmaalet og Takten, kunde Samlingen aldrig blive saa feilagtig og mangelfuld, at den jo dog til *Skolebrug* var meget *bedre* end *Intet*.

Under dette Hastværk følger det vel af sig selv, at det egenlig kun har været vore *bedrøvelige* Udgaver, jeg har kunnet vælge af og rette en Smule paa; men da den *fuldstændige* Udgave af *Kæmpeviserne*, efter de *ældste* Haandskrifter og den *youngste* Sang, forberedes *tæt* ved mig, saa har dog derved ikke blot Samlingen vundet nogle hidtil *utrykte* Viser, som kiendes paa den i Indholdslisten tilføjede “*Stjerne*,” men jeg har i mange Tilfælde af de *gamle* Haandskrifter faaet et ganske andet Begreb om det ægte Ordtag, end jeg efter de skiødesløse Udgaver nogensinde kunde giættet mig til.

VIII Gid nu kun mange *Skoler* vilde tage godt Eftersyn, og gid vore gamle deilige *Kæmpeviser* ei blot maatte komme *Ungdommen* for Øie i Bogen, men især *for Øre* i livlig og folkelig *Sang*! Da er jeg vis paa, at ligesom dette lille Arbeide med at lette *Kæmpevisernes Skolebrug* hører til de fornøieligste, jeg ved Pennen har havt, saaledes vil det ogsaa høre til de nyttigste, det undtes mig at gjøre, og da skal det være mig særdeles kiært, om det snart maa vidt overtræffes og afløses. Det er nemlig soleklart, at naar de *fremmede* Ting, vor Ungdom oplæres i, er allergavnligst, da gaaer dog Profiten i Arbeidslønnen, hvis *vort Eget* derved forsømmes, og af Alt hvad *Skolen* kan og bør gjøre til at vække og nære det *Folkelige* hos den opvoxende Slægt, altid Landets Haab og i vore Dage lettelig dets “*sidste Haab*,” da er den gamle *Folkeviser*, der dog endnu findes i *Folkemunden*, ikke blot hvad der ligger nærmest, men ogsaa hvad der gaaer dybest, fordi “faure Ord fryde saamangt et Hjerte,” og fordi det gaaer med *Folkesangen*, som med Lyden af “Hr. Vilemands *Guldharpe*,” at naar den bliver stærk, da revner ikke blot “Barken paa Eg og Birk” saa det kommer frem Alt hvad der “gik imellem Bark og Træ” men da maa ogsaa “Trolden” op med alt det *Kiære*, han drog tilbunds i *Tiesø* eller Glemselens *Bundløse*. Og naar det skeer, naar en glad Dag aabenbarer, at alt det *ægte Danske*, ligesaa lysteligt som ædelt og elskeligt, der syndes forlist og forloret, var dog ikke glemt, men giemt til bedre Tider, da skal det kommes ihu med Gammen, at vor gamle Ganger *fra Mund til Mund* “snubled paa fire Guldsko,” og “Lilievanden” sank i “den stridige Strøm,” aldenstund dog omsider, efter Ordsproget, alt *Godt* kom igien, og kan langt anderledes luttret og klart optages i Folkets Bevidsthed, end om det, ved at slæbes med, var blevet forslidt og saa vanhældet, som nu mangan gammel Vise i *Folkemunden*, hvis gamle Deilighed nu neppe, uden ved Hjælp af hvad der opstiger fra de Dødes Rige, lod sig opdage endsige oplyse.

Derfor, du *Danske Ungdom*! nu kun *frisk Mod*, som “ungen *Svegder*,” saa følger *god Lykke*!